

บริหารเงินอย่างไร

ให้สุขใจเมื่อยามเกษียณ

เคยมีการสำรวจสถิติที่น่าสนใจของคนเมื่ออย่างก้าวสู่วัยเกษียณทุกๆ 100 คน จะพบว่า 1 คน มีฐานะร่ำรวย, 4 คน มีอิสระทางการเงิน, 5 คน ยังต้องทำงานหนัก, 54 คน ต้องพึ่งพาลูกหลาน และ 36 คน จากไปก่อนวัยอันควร

หากถามคุณว่า อยากเป็นแบบไหนใน 100 คนนี้ เชื่อว่าคำตอบที่ได้รับคงออกมาคล้าย ๆ กัน นั่นคือคงไม่มีใครอยากลำบากตอนแก่ และอีกหลายคนก็คงเห็นตรงกันว่า แก่ตัวไป ไม่จำเป็นต้องมีฐานะร่ำรวยก็ได้ แต่อย่างน้อยขอเป็น 1 ใน 4 คนที่มีอิสระทางการเงิน ไม่เป็นหนี้เป็นสินใคร เลี้ยงตัวเองได้ก็พอ

ซึ่งเมื่อเทียบกับอายุเฉลี่ยของคนไทยปัจจุบันที่ยืนยาวขึ้น โดยชายไทยมีอายุเฉลี่ยถึง 74 ปี ขณะที่ผู้หญิงเรา อายุยาวกว่านิดหน่อยนั่น คือ อยู่ที่ 79 ปี ปัญหาที่ตามมาคือ เราจะเตรียมเงินไว้ให้พอเพียงกับจำนวนปีที่เราจะต้องมีชีวิตอยู่หลังเกษียณกันอย่างไรดี?

คอลัมน์ Smart Finance ฉบับนี้จึงขอแนะนำ หลักการบริหารการเงิน เพื่อเตรียมตัวสู่วัยเกษียณทำให้หลายคนสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข โดยไม่ต้องกังวลในภายหลัง โดยสิ่งที่คนวัยใกล้เกษียณควรให้ความสนใจก็มีอยู่ 2 เรื่องหลักด้วยกัน นั่นคือ

เรื่องแรกคือแหล่งเงินที่จะใช้ดำรงชีพหลังเกษียณ เนื่องจากเมื่อเกษียณแล้วรายได้ประจำที่เคยได้รับ ซึ่งเงินเดือนก็มักจะสิ้นสุดลงตามไปด้วย ทำให้ต้องพึ่งพาแหล่งเงินอื่นๆ เช่น เงินออมส่วนตัว กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ บางท่านอาจจะได้รับเงินเดือนจากกองทุนประกันสังคม เงินบำนาญ หรือการทำธุรกิจส่วนตัว หรือมีบุตรหลานให้การดูแล

ส่วนอีกเรื่องหนึ่งคือ ค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาลที่อาจสูงขึ้น ไม่ว่าจะเกิดจากรื่องสุขภาพหรืออุบัติเหตุก็ตาม... การวางแผนการเงินจะช่วยผู้ที่อยู่ในวัยใกล้เกษียณเตรียมพร้อมได้ดีขึ้น ส่วนผู้ที่ยังอยู่ในวัยทำงานและมีคุณพ่อคุณแม่ในวัยใกล้เกษียณก็สามารถนำเทคนิคเหล่านี้ไปช่วยวางแผนการเงินให้กับคุณได้อีกด้วย

ควรมีเงินสำรองฉุกเฉินมากขึ้น และสร้างพอร์ตเงินสำรองที่เหมาะสม

โดยทั่วไปหลักการวางแผนการเงินจะแนะนำให้ มีเงินออมในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงต่ำและสภาพคล่องสูงจำนวน 3 ถึง 6 เท่าของรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน เพื่อให้เป็น “เงินสำรองฉุกเฉิน (emergency fund)” เพื่อนำไปใช้เมื่อเกิดเหตุการณ์จำเป็นเท่านั้น เช่น หยุดงานกะทันหัน หรือจ่ายค่ารักษาพยาบาลเป็นเงินก้อนใหญ่ เป็นต้น เงินสำรองเหล่านี้ควรอยู่ในรูปของเงินฝากออมทรัพย์ และกองทุนตราสารหนี้ระยะสั้น ที่สามารถนำมาใช้ได้โดยสะดวกโดยที่มูลค่าเงินยังอยู่ครบ ส่วนในกรณีของผู้ที่อยู่ในวัยใกล้เกษียณหรือเกษียณแล้วนั้น แนะนำให้มีเงินสำรองเพิ่มขึ้นเล็กน้อย หากเป็นไปได้ก็สักประมาณ 6 ถึง 12 เท่า ส่วนจะมากหรือน้อยกว่านี้ก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อมของแต่ละบุคคลด้วย

อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่มักพบคือสินทรัพย์ข้างต้นนั้น มักให้ผลตอบแทนที่ค่อนข้างต่ำ ปัจจุบันอยู่ที่ประมาณ 0.50% ถึง 0.85% ซึ่งอาจทำให้บางคนรู้สึกไม่ค่อยสบายใจนัก ดังนั้น ทางออกก็คือนำเงินฝากประจำระยะสั้นแบบพิเศษที่มีดอกเบี้ยสูงกว่าปกติ หรือตัวแลกเปลี่ยนระยะสั้นของบริษัทเอกชนที่มีอันดับความน่าเชื่อถือสูงๆ มาผสมด้วย หรืออย่างในบางธนาคารก็มีเงินฝากประจำวันแม่แบบ 7 เดือนที่ให้ผลตอบแทน 1.25% ต่อปี วิธีนี้ก็ช่วยเพิ่มผลตอบแทนได้ดีขึ้น

ในเบื้องต้นนั้น การผสมอายุที่อายุของเงินฝากประจำหรือตัวแลกเปลี่ยนว่าจะครบกำหนดเมื่อใด เช่น ถ้ามีอายุ 7 เดือนก็อาจจะนำเงินสำรองส่วนที่เกิน 7 เท่าของรายจ่ายมาลงในเงินฝากประเภทนี้ เพราะหากเกิดเหตุฉุกเฉิน

ในระหว่าง 7 เดือนแรกก็ยังสามารถใช้เงินสำรองส่วนที่เป็นสภาพคล่องสูงได้ พอเข้าเดือนที่ 7 ก็จะได้รับเงินคืนจากตราสารดังกล่าวพอดี อย่างไรก็ตามวิธีนี้เหมาะจะประยุกต์ใช้สำหรับกรณีหยุดงานกะทันหันเท่านั้น แต่ไม่เหมาะกับกรณีฉุกเฉินที่ต้องจ่ายเงินก้อนใหญ่

อย่าลืมประกันความเสี่ยง

การดูแลสุขภาพก็เป็นเรื่องสำคัญ นอกจากเรื่องโรคภัยไข้เจ็บแล้วควรระมัดระวังเรื่องการเกิดอุบัติเหตุในผู้สูงวัยด้วย เพราะเมื่อเริ่มมีอายุก็อาจต้องเผชิญกับความเสี่ยงที่จะเกิดการฟกช้ำดำเขียวเพราะเส้นลึ้มในท้องน้ำหากรุนแรงถึงขั้นกระดุกแตกหรือหักก็จะต้องเสียค่ารักษาพยาบาลค่อนข้างมาก ดังนั้น การทำประกันความเสี่ยงที่สำคัญสำหรับผู้สูงวัยประการหนึ่งคือเรื่องประกันอุบัติเหตุส่วนบุคคล อย่างไรก็ตาม โดยทั่วไปแล้วบริษัทประกันจะรับประกันให้จนถึงอายุ 60 ปีเท่านั้น ซึ่งอาจจะไม่ครอบคลุมความเสี่ยงในอนาคต

ทางเลือกอีกอันหนึ่งก็คือการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการออกแบบมาสำหรับผู้สูงวัยโดยเฉพาะ จริงๆ แล้ว ก็มีสถาบันการเงินหลายแห่งที่นำเสนอผลิตภัณฑ์ประเภทนี้ แต่ขออนุญาตยกตัวอย่างผลิตภัณฑ์ของบางธนาคารเพื่อให้เห็นภาพชัดเจน คือ เงินฝากประจำสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นลูกผสมระหว่างเงินฝากประจำกับประกันอุบัติเหตุที่ออกมาให้กับผู้มีอายุ 55 ถึง 70 ปี โดยจะได้รับความคุ้มครองทั้งเรื่องการสูญเสียชีวิตจากอุบัติเหตุ กระดุกแตกหักจากอุบัติเหตุ รวมทั้งค่ารักษาพยาบาลอื่นเนื่องจากอุบัติเหตุด้วย แม้จะต้องให้ฝากประจำนาน 30 เดือน แต่ก็นัยหนึ่งก็เหมือนได้รับความคุ้มครอง 30 เดือนเช่นกัน

ประการสุดท้าย ลงทุนแบบปรับลดความเสี่ยงโดยอัตโนมัติด้วย Lifestyle หรือ Target-dated fund

สำหรับผู้ที่มิเงินสำรองเพื่อใช้จ่ายฉุกเฉินและป้องกันความเสี่ยงในระดับที่เหมาะสมแล้ว ก็อาจเลือกลงทุนเพื่อสร้างผลตอบแทนเพิ่มขึ้นเพื่อเป็นแหล่งเงินอีกแหล่งไว้ใช้จ่ายเกษียณ อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่มักพบคือไม่รู้ว่าจะลงทุนด้วยกองทุนไหนดี รวมทั้งไม่รู้ว่าจะปรับเปลี่ยนการลงทุนเข้าหรือออกจากสินทรัพย์ประเภทต่างๆ เมื่อไหร่ ดังนั้น ทางเลือกที่น่าสนใจคือการลงทุนในกองทุนสำเร็จรูปประเภท Lifestyle fund หรือ Target-dated fund ที่ว่าสำเร็จรูปนี้ก็เพราะผู้จัดการกองทุนจะทำการปรับสัดส่วนสินทรัพย์ให้มีความเสี่ยงลดลงเมื่อเวลาผ่านไปหรือเมื่อกำหนดวันไถ่ถอนเงินลงทุนใกล้เข้ามา วิธีนี้จะช่วยให้ผู้วางแผนการเงินสบายใจเรื่องการลงทุนลงไปได้เยอะทีเดียว

นอกจากนี้ ยังมีสิ่งสำคัญที่คุณควรเริ่มทบทวนในการออมทรัพย์ นั่นก็คือในเรื่องของ 5 วิธีหลักที่จะช่วยให้การเก็บเงินเพื่อวัยเกษียณของคุณไปถึงเป้าหมายได้เร็วขึ้น อันได้แก่ 1. ลดรายจ่ายลง 2. เพิ่มรายได้ 3. เก็บออมเงินให้มากขึ้น (ซึ่งก็เป็นผลต่อเนื่องมาจาก 1 และ 2) 4. เกษียณให้ช้าลง ทำงานให้นานขึ้น และ 5. หาวิธีออมเงินแบบที่ให้ผลตอบแทนสูงขึ้น

สุขในสิ่งที่ทำ ทำในสิ่งที่ถนัด กับ 7 อาชีพหลังเกษียณ

อาจารย์ นักวิชาการ

ตัวเลขอายุที่เพิ่มมากขึ้น คงไม่สำคัญเท่ากับว่าเจ้าของร่างกายได้ผ่านร้อนผ่านหนาวสิ่งสมประสงค์มามากพอสมควร อาจเรียกได้ว่าเป็นคลังความรู้ชั้นดีที่สามารถถ่ายทอดให้กับคนรุ่นต่อไปได้ ส่วนใหญ่แล้วอาชีพอาจารย์ หรือนักวิชาการนั้นมักจะต่อเนื่องมาจากอาชีพเดิมที่เคยทำก่อนเกษียณ หรืออาจจะเป็นความชอบส่วนตัวทำให้เกิดความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่สามารถถ่ายทอดเป็นภูมิปัญญาให้กับคนอื่น ๆ ได้

วิทยากร นักพูด นักอบรม

ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านบวกกับพรสวรรค์ในการพูด และการนำเสนอ อาชีพวิทยากร นักพูด นักอบรม น่าจะเหมาะกับผู้ที่เกษียณและมีคุณสมบัติดังกล่าว นอกจากจะได้ทำในสิ่งที่รัก ได้ถ่ายทอดประสบการณ์แล้วยังถือเป็นการเปิดมุมมองและได้พบปะผู้คนมากขึ้นอีกด้วย

มีบ้านมีคอนโดให้เช่า

ปัจจุบันมีหลายท่านที่มีระบบการจัดการเงินอย่างดีมาตั้งแต่ครั้งทำงานดังนั้น การซื้ออสังหาริมทรัพย์เป็นของตนเองและปล่อยเช่า ก็ถือเป็นอีกแหล่งรายได้ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น ควรพิจารณาเรื่องของทำเล ซึ่งมีผลต่อรายได้เป็นอย่างมาก รวมถึงอย่าละเลยเรื่องการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ หรืออาจหาลูกหลานมาช่วยดูแล มิเช่นนั้นอาจจะปวดหัวก็เป็นได้

อยู่อย่างพอเพียงด้วยการทำเกษตรกรรม

มีคนจำนวนไม่น้อยที่โยกหาชีวิตที่เรียบง่ายอยู่กับธรรมชาติ บางท่านมีที่ดินอยู่แล้ว หรือสำหรับใครที่อยู่ในเมืองอาจนำเงินเก็บส่วนหนึ่งซื้อที่ดินแปลงเล็กๆ ที่ต่างจังหวัด เพื่อทำการเกษตรแบบพออยู่พอกิน ได้อยู่กับธรรมชาติ หรือจะเลือกปลูกแบบเน้นเก็บกินที่เหลือค่อยขาย เพียงแค่นี้ก็ถือเป็นความสุขเล็กๆ น้อยๆ ในชีวิตยามบั้นปลายได้

เปิดร้านขายของเล็กๆ น้อยๆ

หลายคนไม่ชอบอยู่เฉย อาจดัดแปลงบ้านที่อยู่ในขณะนี้เปิดเป็นร้านขายของชำเล็กๆ น้อยๆ หรือท่านใดที่ชื่นชอบและมีพรสวรรค์เรื่องการทำอาหารน้ำผลไม้ หรือขนม อาจทำแก๊ง ในขณะเดียวกันก็สร้างรายได้เล็กๆ น้อยๆ และยังมีโอกาสได้พบปะลูกค้าอาจทำให้กระชุ่มกระชวยได้บ้าง

งานฝีมือ

เป็นงานที่อาศัยความเชี่ยวชาญและมีมือเฉพาะตัว ปัจจุบันงานลักษณะนี้สามารถสร้างรายได้และความสุขให้กับผู้ทำได้ไม่น้อย อีกทั้งงานฝีมือเป็นงานที่มีเสน่ห์ในตัวจึงสร้างรายได้ไม่ยาก แต่ที่สำคัญคือ ต้องเป็นงานที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อสุขภาพ เช่น ทำแล้วปวดหัว ตาลาย ปวดเมื่อย ถ้าเป็นเช่นนั้นควรหลีกเลี่ยง

ศิลปิน - วาดรูป

“งานศิลปะ” ส่วนใหญ่จะเริ่มตั้งแต่อนที่ปลดเกษียณ ดังนั้นเมื่อถึงเวลาเกษียณ หมายความว่าได้ผ่านระยะเวลาการฝึกฝนมาพอสมควร หรือแม้แต่ใครที่ยังไม่เคยทำมาก่อนแต่ชื่นชอบและรักงานศิลปะ อาจจะเริ่มต้นทำเป็นงานอดิเรกก่อน หลังจากนั้นงานอดิเรกชิ้นนี้ อาทิ งานปั้น ภาพวาด ฯลฯ อาจสามารถสร้างเป็นอาชีพให้กับคุณได้

เหนือสิ่งอื่นใด ไม่ว่าจะทำอาชีพใดหลังเกษียณ สิ่งสำคัญที่สุดคือ ควรเลือกอาชีพที่ทำแล้วมีความสุข ประการสำคัญ เหมาะสมกับวัย และปัจจัยแวดล้อม อย่าเลือกงานที่ต้องออกแรงมากหรือโหมงานหนัก หรือแม้แต่ท่านใดไม่ต้องการยึดเป็นอาชีพ ทำเป็นงานอดิเรกก็ได้สรุปง่าย ๆ คือ “ทำอะไรก็ได้ที่ทำแล้วมีความสุขยามบั้นปลาย”